

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. De ordine annuntiationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quia securitas animæ, p̄sentis ma-
icestatis indicium est. Si autem in-
cussa formido permāserit, hostis
est qui uidetur: ipsa etiam turba-
tio Virginis, conueniens fuit ue-
recundia uirginali: quia ut Am-
bro.* dicit super Lucā, trepidare
uirginum est, & ad omnes uiri in-
gressus pauere, omnes uiri affa-
tus uereri. Quidam tamen dicunt
quod cum beata Virgo affluta ef-
set uisionibus angelorum, nō tur-
bata fuit in uisione angeli: sed in
admiratione eorum, quæ ei ab an-
gelo dicebantur, quia de se tam
magnifica non cogitabat. Vnde
& euangelista non dicit, quod tur-
bata fuerit in uisione angeli, sed
in sermone eius.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum annuntiatio conuenienti fuerit ordine perfecta.

AD QVARTVM sic proceditur.
Videtur, quod annuntia-
tio eius non fuerit conueniēti or-
dine perfecta. Dignitas enim ma-
tris Dei dependet ex prole conce-
pta: sed causa prius debet manife-
stari, quā effectus. ergo primo
debuisset angelus Virgini annuntia-
re conceptum proles, quā eius
dignitatem exponere, eam salu-
tando.

¶ 2 Præter. Probatio aut prætermi-
ti debet in his, quæ dubia nō sūt,
aut prætermitti in his, quæ dubia
esse possunt: sed angelus primo
uidetur annūtiasse id, de quo Vir-
go dubitaret, & dubitando quæ-
reret, dicens, Quomodo fiet i-
stud: & postea probationem
adiunxit, tum ex exemplo Elifa-
beth, tum ex Dei omnipotentia:
ergo inconuenienti ordine annū-
tatio per angelum est effecta.

¶ 3 Præter. Maius non potest pro-
bari sufficienter per minus: sed
maius fuit uirginem parere, quā

uerulam: ergo non fuit sufficiens probatio an-
geli, probantis conceptum Virginis ex conceptu
lenis.

SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ
a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est
a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur
Luci. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per ange-
lum completa.

RESPON. Dicendum, quod annuntiatio con-
gruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim an-
gelus intendebat circa Virginem. Primo quidem,
reddere mentem eius attentam ad tantæ rei con-
siderationem, quod quidem fecit, eam salutan-
do quadam noua & insolita salutatione. Vnde
Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad-
dum quempiam similem esse factum sermonem
(ut pote quæ habebat legis scientiam) num-
quam eam quasi peregrina talis saluatio terruis-

set: in qua quidem salutatione, premisit idoneitatem
eius ad conceptum, in hoc quod dixit, Gratia plena:
expressit conceptum, in hoc quod dixit, Dominus
tecum: & prænuntiavit honorem consequentem,
cum dixit, Benedicta tu in mulieribus. Secundo au-
tem, intendebat eam instruere de mysterio incarna-
tionis, quod in ea erat implendum, quod quidem
fecit in prænuntiando conceptum & partum, dicens,
Ecce concipies in utero &c. & ostendendo dignita-
tem proles conceptæ, cum dixit, Hic erit magnus, &
etiam demonstrando modum conceptionis, cum
dixit, Spiritus sanctus superueniet in te. Tertio, inten-
debat animum eius inducere ad consensum, quod
quidem fecit exemplo Elisabeth, & ratione ex diui-
na omnipotentia sumpta.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod animo hu-
mili nihil est mirabilius quam auditus sue excellen-
tiæ; admiratio autem maxime attentionem animi
facit: & ideo angelus uolens mentem Virginis atten-
tam reddere ad auditum tanti mysterii, ab eius lau-
de incipit.

AD SECVNDVM Dicendū, quod Ambr.* expresse
dicit super Lucam, quod beata Virgo de uerbis angeli
nō dubitauit. Dicit. n. temperatior est Mariæ respon-
sio, quam uerba sacerdotis. Hæc ait, Quomodo fiet
istud: ille respondit. Vnde hoc sciam? Negat ille se cre-
dere, qui negat se scire ista: non dubitat esse facien-
dum, quod quomodo fieri possit inquit. Aug.* ta-
men uidetur dicere, quod dubitauerit. Dicitur enim
in lib. Quæstionum ueteris & noui testamenti: Am-
bigenti Mariæ de conceptu, possibilitatem angelus
prædicat: sed talis dubitatio magis est admirationis,
quā incredulitatis: & ideo probationem angelus
inducit, non ad auferendam infidelitatem, sed magis
ad remouendam eius admirationem.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut Ambr. di-
cit in Hexameron, ob hoc multæ steriles præuen-
runt, ut partus credatur Virginis; & ideo conceptus
Elisabet sterilis inducitur, non quasi sufficiens argu-
mentum, sed quasi quoddam figurale exemplum:
& ideo ad confirmationem huius exempli subditur
argumentum efficax ex omnipotentia diuina.

QVAESTIO XXXI.

De conceptione saluatoris quod ad ma-
teriam de qua corpus eius con-
ceptum est, in octo arti-
culos diuisa.

¶ Super quæst. trigesi-
mæ prima articulum
primum.

TITVLVS clarus.
¶ In corpore v-
na conclusio: Con-
niens fuit, ut Chris-
tus carnem lume-
ret ex Maria ex Adā
deriuata. Probatur:
Christus assumpsit
naturam humanā, ut
eam a corruptione
purgaret. ergo as-
sumpsit eam, secun-
dum quod erat ex ori-
gine uitata ex Adā,
ergo conueniens fuit,
ut assumeret carnem
ex Maria ex Adam
deriuata. Prima con-
sequencia probatur:
quia natura humana
non aliter indigebat
purgatione. Secun-
da uero probatur,
ut sic per assumptio-
nem curaretur hu-
mana natura.
¶ Nota hic, quod
assum-

DEINDE considerandum
est, de ipsa conceptione
saluatoris. Primo, quan-
tum ad materiā, de qua eius cor-
pus conceptū est. Secundo quan-
tum ad conceptionis auctorem.
Tertio, quantum ad modum &
ordinem conceptionis.

CIRCA primum queruntur
octo.

¶ Primo, Vtrum caro Christi fue-
rit sumpta de Adam.

¶ Secundo, Vtrum fuerit sumpta
de Dauid.

¶ Tertio, De genealogia Christi,
quæ in euangeliiis ponitur.

¶ Quarto, Vtrum decuerit Chri-
stum nasci de femina.

tem animæ ad mate-
riam aliquam gaudii,
& auertere materia
timoris: ut sic huma-
nus animus sensuales
motus sequens absq-
timore lætus reddat.
Er propterea, noli in
dicto signo pedem
iudicijingere: sed me
moro: quod in his
saluta. Ma.
que sine per accidēs
contingit etiam sap-
ientes falli.

¶ Super quæstionis
30. articulum quar-
tum.

TITVLVS querit
de ordine dicto-
rum ab angelo annū-
tiate.

¶ In corpore una cō-
clatio: Annuntiatio
congruo ordine per
angelum est perfecta.
Probatur quia tria in
tertia. J. attentio, in-
structio, & consen-
sus, conuenienter or-
dinata, facta procura-
ta, sunt. Omnia cla-
re patent in litera:
¶ In response ad
primum, perspicue na-
turam humilitatis
reddere. Animam ad
mirabilem suam lau-
dum, quia assidue a-
nimus humilis circa
imperfectiones suas
condignamque illis
mercedem uersatur,
quo fit ut magnum
de se audire, ut no-
num, insolitum, cel-
sum, atque occultū,
& admirationem sibi pa-
riat. Hinc autem ha-
bemus unde no sips-
fos cognoscere intus
possimus, si uere hu-
miles sumus, nam ad
nostras laudes si nul-
lus admirationis mo-
tus confurgit, perci-
pere possimus quan-
tum ab humili anti-
mo longe sumus.

¶ 2 Præter. Probatio aut prætermi-
ti debet in his, quæ dubia nō sūt,
aut prætermitti in his, quæ dubia
esse possunt: sed angelus primo
uidetur annūtiasse id, de quo Vir-
go dubitaret, & dubitando quæ-
reret, dicens, Quomodo fiet i-
stud: & postea probationem
adiunxit, tum ex exemplo Elifa-
beth, tum ex Dei omnipotentia:
ergo inconuenienti ordine annū-
tatio per angelum est effecta.

¶ 3 Præter. Maius non potest pro-
bari sufficienter per minus: sed
maius fuit uirginem parere, quā
uerulam: ergo non fuit sufficiens probatio an-
geli, probantis conceptum Virginis ex conceptu
lenis.

SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ
a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est
a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur
Luci. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per ange-
lum completa.

RESPON. Dicendum, quod annuntiatio con-
gruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim an-
gelus intendebat circa Virginem. Primo quidem,
reddere mentem eius attentam ad tantæ rei con-
siderationem, quod quidem fecit, eam salutan-
do quadam noua & insolita salutatione. Vnde
Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad-
dum quempiam similem esse factum sermonem
(ut pote quæ habebat legis scientiam) num-
quam eam quasi peregrina talis saluatio terruis-

SED CONTRA est, quod dicitur Rom. 13. Quæ
a Deo sunt, ordinata sunt: angelus autem missus est
a Deo, ad hoc, quod Virgini annuntiaret, ut dicitur
Luci. ergo ordinatissime fuit annuntiatio per ange-
lum completa.

RESPON. Dicendum, quod annuntiatio con-
gruo ordine per angelum est perfecta. Tria enim an-
gelus intendebat circa Virginem. Primo quidem,
reddere mentem eius attentam ad tantæ rei con-
siderationem, quod quidem fecit, eam salutan-
do quadam noua & insolita salutatione. Vnde
Origene.* dicit super Lucam, quod si sciuisset ad-
dum quempiam similem esse factum sermonem
(ut pote quæ habebat legis scientiam) num-
quam eam quasi peregrina talis saluatio terruis-

Li. 2. in Luc.
c. 2. cuius ti-
tulus est 3
De Maria in
arrogatiōe
&c. to. 5.
In lib. 6. ex
nouo testa-
to. q. 5. in prin-
cipio respon-
sionis. to. 49

Ho. 6. 11
a me. illud
no. 1.